

Başvuru Numarası : 2024/328-2024/1143
Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.05.2025/59
Karar Numarası : 2025/263
Başvuran : İ.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Ereğli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, Kurum görevlileri hakkında şikayette bulunmasından sonra nakil ve koşullu salıverilme haklarını engellemek amacıyla İdare tarafından haksız yere disiplin cezaları verildiği, Kurum hekiminin hastane sevkini gerçekleştirmediği ve Kurum dış hekimi tarafından dış rahatsızlığının tedavi edilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçelerinde özetle;

a. 8/9/2022 tarihinde Kuruma nakil olarak geldiğini, 17/10/2023 tarihinde Kurum görevlileri hakkında Savcılığa şikayette bulunduğunu, bunun sonrasında görevlilerin kendisine taraflı davrandığını,

b. 17 yıldır cezaevinde olduğunu ve bu süreçte 3 defa disiplin cezası aldığını buna karşılık son 6 ay içerisinde 10 defa disiplin cezası aldığını, verilen disiplin cezalarının İnfaz Hakimliği kararları ile iptal edildiğini,

c. Kendisi hakkında verilen disiplin cezaları nedeniyle iyi halliliğe esas puanının ... puandan ... puana düştüğünü, Kurum yetkililerinin koşullu salıverilme ve nakil taleplerini engellemeyi amaçladığını,

ç. Kurum Müdürlüğünün kendisi ile görüşmediğini, diğer Kurumlara yazdığı şikayet dilekçelerinin çoğunun çıkışının yapılmadığını,

d. Kurum Savcısı, Kurum Müdürü ile infaz ve koruma memurları tarafından şikayetlerinin göz ardı edildiğini,

e. 31/1/2024 tarihinde faturası mevcut eşyalarının kendisinden gerekçe gösterilmeden alındığını ve sahihsiz eşya olduğu gerekçesiyle emanet eşya deposuna kaldırıldığını,

f. Bu eşyalardan bazılarının kendisine zorla satıldığını, bu konuya ilişkin Disiplin Kurulu Başkanlığının 17/11/2023 tarihli ve ... sayılı kararının olduğunu ve söz konusu durumun ilgili karar içeriğinden anlaşılacağını,

g. Kurum hekiminin kendisini hastaneye sevk etmediğini, buna ilişkin olarak hastanede cildiye bölümünde uzman hekimin bulunmadığının belirtildiğini, hastanede iki aydır uzman hekim bulunmasına rağmen halen sevkini gerçekleştirilmediğini, ağrıların şiddetli olduğunu ve acil bir şekilde tedavi olması gerektiğini,

ğ. 12/4/2024 tarihinde dış dolgusunun kırıldığını, dış hekiminin söz konusu dış dolgusunun Kurumda

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yapılamayacağını ve yalnızca bir diş için hastane sevk talebinde bulunmayacağını belirttiğini, kendi durumunun ne olacağını sorduğunda ise hakarete uğradığını, diş ağrısı nedeniyle yemek yerken zorlandığını ve acı çektiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Ereğli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 8/9/2022 tarihinde Kuruma nakil olarak geldiği,

b. Başvuranın hem diğer mahpuslardan gelen şikayetler hem de Kurum görevlileri tarafından tutulan tutanaklar doğrultusunda 8 disiplin soruşturması geçirdiği ve bunlar sonucunda ceza aldığı,

c. İnfaz Hakimliği tarafından bu cezalardan bir kısmının kaldırıldığı bir kısmının ise onaylandığı,

ç. Başvuranla çeşitli zamanlarda Kurum yetkililerinin görüşme gerçekleştirdiği ve buna ilişkin dilekçelerin yazı ekinde sunulduğu,

d. Başvuran ve diğer mahpuslar hakkında yürütülen ... sayılı disiplin soruşturması nedeniyle mahpusların eşyalarının kontrol edildiği ve kontrol sonucunda mahpusların üzerinde fazla olan eşyaların emanet eşya deposuna kaldırıldığı,

e. Başvuranın çıkar sağlamak amacıyla hükümlülere veya Kurum personeline eşya vermek veya satmak eylemini gerçekleştirmesi nedeniyle disiplin cezası aldığı ve kararın İnfaz Hakimliği tarafından onaylandığı,

f. Mahpusların dilekçe ile talep etmeleri halinde haftanın beş günü hizmet veren aile hekimi ve diş hekimi tarafından muayene ve tedavi edildiği,

g. Acil durumlarda muayene gününe bakılmaksızın muayenenin yapıldığı, müdahale gerekli durumlarda ilk müdahalenin yapılarak 112 acil çağrı merkezinin arandığı ve hastaneye sevk sağlandığı,

ğ. Kurum aile hekimliğinde muayenesinin ardından hastane sevkı uygun görülen mahpusların, sevk tarih sırası gözetilerek hastaneye götürüldüğü,

h. Ereğli Devlet Hastanesinin 2. Basamak hastane olduğu, enfeksiyon, göğüs hastalıkları, kulak burun boğaz ve cildiye gibi bazı polikliniklerde tek hekimin bulunduğu,

ı. Hastane tarafından üst merkez (3. basamak) sevkının gerektiğinin belirtilmesi halinde hasta sevk formu düzenlenerek üst merkez hastane sevkının sağlandığı,

i. Başvuranın Kuruma giriş yaptığı 8/9/2022 tarihi ile 16/5/2024 tarihleri arasında 36 defa çeşitli sağlık sorunlarına istinaden Kurum revirine çıkarılarak muayene edildiği,

j. Başvuranın dilekçesinde belirttiği rahatsızlığına ilişkin 13/7/2023 tarihinde gerçekleştirilen aile hekimi muayenesinin ardından Ereğli Devlet Hastanesi Cildiye Polikliniğine sevk edildiği, 26/12/2023 tarihinde aile hekimi muayenesi ardından Üroloji Polikliniğine sevkının sağlandığı,

k. Başvuranın söz konusu dönemde cildiye bölümüne sevkının gerçekleştirilememe gerekçesinin uzman hekimin rahatsızlığı nedeniyle Cildiye Polikliniğinin hizmet vermemesi olduğu, Kurum aile hekiminin uygun görmesi ile başvuranın Üroloji Polikliniğine sevk edilerek muayene edildiği ve tedavisinin sağlandığı,

l. Başvuranın diş rahatsızlığına ilişkin 13/4/2023 tarihinde Konya Selçuk Diş Hekimliği Fakültesine sevk planlanarak muayenesinin gerçekleştirildiği, başvurana diş rahatsızlığının kaplama protez ile giderilebileceğinin ancak Kurumda bunu gerçekleştirmenin mümkün olmadığının belirtildiği buna rağmen başvuranın tedavisinin Kurumda sağlanması hususunda ısrar ettiği, diş hekimi tarafından başvuranın Ereğli Ağız ve Diş Sağlığı Merkezine sevk edildiği ve tedavisinin sağlandığı belirtilmektedir.

4. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

6. Anayasa'nın *"Mahkemelerin bağımsızlığı"* başlıklı 138'inci maddesi şöyledir:

"Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun *"Kurumun görevleri"* başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir

8. 6701 sayılı Kanun'un *"Başvurular"* başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *"Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar"* başlıklı 40'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

10. Mezkûr Yönetmelik'in *"Ön incelemenin yapılması"* başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı (...) yönlerinden incelenir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in *"Gerekçeli kabul edilmezlik kararı"* başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) "Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına

alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda, başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yazılı görüşü ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

14. İşkence ve kötü muamele ulusal ve uluslararası mevzuatta mutlak olarak yasaklanmıştır. Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesine göre; *"Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz."* Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) *"İşkence yasağı"* başlıklı 3'üncü maddesine göre; *"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."*

15. Anayasa'nın 17'nci maddesinde, kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağı, kimsenin insan haysiyeti ile bağdaşmayan ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Başvuranın, Kurum yetkililerinin kendisine taraflı davrandığı ve koşullu salıverilme ile nakil taleplerini engellemek amacıyla disiplin cezaları verdiği iddialarına ilişkin olarak;

16. Başvuran tarafından, muhatap kurumda kaldığı son altı ayda 10 disiplin cezası aldığı ve bu cezaların İnfaz Hâkimliği kararı ile kaldırıldığı, hakkındaki disiplin soruşturmalarının Kurum görevlileri hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına şikayette bulunmasından sonra nakil ve koşullu salıverilme haklarını engellemek amacıyla yapıldığı iddia edilmektedir.

17. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Kanun'unun 3'üncü maddesine göre infazda temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmak olarak belirlenmiştir

18. Ceza infaz kurumları bu amaç doğrultusunda hareket ederken, kurum güvenlik ve disiplininin sağlanmasından da sorumludur. 5275 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine göre; *"Kanunlarda gösterilen tutum, davranış ve eylemler ile kurum düzenini ihlâl edenler hakkında Kanunda belirtilen disiplin cezaları uygulanır. Cezalara, Kanunda belirtilen merciler, sürelerine uygun olarak hükmederler. Cezalara karşı savunma ve itirazlar da Kanunun gösterdiği mercilere yapılır."*

19. Buna ek olarak, disiplin cezalarının hiçbir durumda işkence veya diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya ceza seviyesinde olamayacağı; belirsiz veya uzun süreli hücre hapsi, mahpusun karanlık veya sürekli aydınlık hücreye yerleştirilmesi, bedensel ceza, mahpusun yiyecek veya içme suyunun azaltılması ve toplu cezalandırmanın özellikle yasak olduğu belirtilmektedir (BM Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kurallar/Nelson Mandela Kuralları, para. 43).

20. Anayasa Mahkemesi (AYM), ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilebilecek hususların farklı şekillerde tezahür edebileceğini; idarenin ve görevlilerin kasıtlı davranışları, yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle kötü muamelenin gerçekleşebileceğini belirtmektedir (AYM, Cengiz Yetgin, B. No: 2019/39068, 14/6/2023, para.56).

21. Bu bağlamda, ceza infaz kurumları tarafından verilen disiplin cezaları tek başına kötü muamele teşkil etmese de sistematik şekilde disiplin soruşturmaların açılması, disiplin cezaları aracılığıyla kişinin bir şeye zorlanması ve bunların sonucunda haksız yaptırımlar ile kişinin yıldırılması ve baskı altında tutulması kötü muamele yasağının asgari eşiğinin aşıldığı değerlendirilmesine konu olabilecektir (AYM, Bayram Tuğrul Yıldırım ve Hasan Yıldırım, 2014/5280, 24/5/2018. para. 73-77).

22. Başvuranın iddiasına ilişkin olarak muhatap Kurumca sunulan Disiplin Kurulu Kararları incelendiğinde,

- 31/12/2022 tarihli ve ... sayılı disiplin kurulu kararıyla *"kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak"* eyleminden dolayı 1 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası verildiği, başvuranın itirazı üzerine Ereğli (Konya) İnfaz Hâkimliğinin 12/1/2023 tarihli ve ... karar no.lu kararı ile *"disiplin cezasının gerektirir fiili işlediğine ilişkin olarak savunmasının aksini ispatlar her türlü şüpheden uzak, somut, mahkumiyetine yeterli kesin ve inandırıcı delil elde edilemediği"* gerekçesiyle söz konusu disiplin kurulu kararının iptaline hükmedildiği,

- 10/2/2023 tarihli ve ... sayılı disiplin kurulu kararıyla *"Sevke, nakle veya bunlarla ilgili olarak alınacak tedbirlere karşı çıkmak"* eyleminden dolayı 1 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası verildiği, başvuranın itirazı üzerine Ereğli (Konya) İnfaz Hâkimliğinin 23/2/2023 tarihli ve ... karar no.lu kararı ile *"eylem ile disiplin cezasına konu yaptırımın birbiri ile örtüşmediği"* gerekçesiyle söz konusu disiplin kurulu kararının iptaline hükmedildiği,

- 4/1/2024 tarihli ve ... sayılı disiplin kurulu kararıyla, diğer hükümlü ve tutukluları kurum görevlilerine karşı kışkırttığından bahisle açılan soruşturmada şikayetçilerin iddialarını doğrulayan hiç bir somut delil bulunmadığı gerekçesiyle başvuran hakkında *"disiplin cezası verilmesine yer olmadığına"* karar verildiği,

- 26/1/2024 tarihli ve ... sayılı disiplin kurulu kararıyla *"kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak"* eyleminden dolayı 1 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası verildiği, başvuranın itirazı üzerine Ereğli (Konya) İnfaz Hâkimliğinin 1/2/2024 tarihli ve ... karar no.lu kararı ile *"dinlenen tanık beyanlarına göre, itiraz edenin eylemine ilişkin her türlü şüpheden uzak kesin ve inandırıcı delil bulunmadığı, eylemine ilişkin somut bir tespitin dosya kapsamında yer almadığı"* söz konusu disiplin kurulu kararının iptaline hükmedildiği,

- 10/3/2024 tarihli ve ... sayılı disiplin kurulu kararıyla *"hükümlü ve tutukluları kasten veya neticesi sebebiyle ağırlaştırmış yaralamak ile görevlileri her türlü kasten yaralamak"* eyleminden dolayı 11 gün hücreye koyma cezası verildiği, başvuranın itirazı üzerine Ereğli (Konya) İnfaz Hâkimliğinin 26/3/2024 tarihli ve ... karar no.lu kararı ile *"soruşturmanın usule aykırı olarak yürütüldüğü"* gerekçesiyle söz konusu disiplin kurulu kararının iptaline hükmedildiği,

- 19/4/2024 tarihli ve ... sayılı disiplin kurulu kararıyla *"kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak"* eyleminden dolayı 1 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası verildiği, başvuranın itirazı üzerine Ereğli (Konya) İnfaz Hâkimliğinin 7/5/2024 tarihli ve ... karar no.lu kararı ile *"soruşturmanın usule aykırı olarak yürütüldüğü"* gerekçesiyle söz konusu disiplin kurulu kararının iptaline hükmedildiği,

- 19/4/2024 tarihli ve ... sayılı disiplin kurulu kararıyla *"kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak"* eyleminden dolayı 1 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası verildiği, başvuranın itirazı üzerine Ereğli (Konya) İnfaz Hâkimliğinin 7/5/2024 tarihli ve ... karar no.lu kararı ile *"soruşturmanın usule aykırı olarak yürütüldüğü"* gerekçesiyle söz konusu disiplin kurulu kararının iptaline hükmedildiği,

- 16/5/2024 tarihli ve ... sayılı disiplin kurulu kararıyla *"kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak"* eyleminden dolayı 1 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası verildiği, bu karara karşı şikayet yoluna başvurulduğuna dair bir belgenin bulunmadığı anlaşılmaktadır.

23. Başvuranın Kurum yetkilileri hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunduğu

16/10/2023 tarihinden sonraki süreçte, hakkında 6 adet disiplin soruşturması yürütüldüğü, bu soruşturmaların sonucunda başvurana beş disiplin cezası verildiği, bu cezalardan dördüne karşı İnfaz Hakimliği nezdinde şikayette bulunulduğu, Hakimlikçe biri esastan üçü usulden olmak üzere dört cezaya yönelik olarak başvuranın şikayetinin kabulüyle disiplin cezalarının iptaline karar verildiği anlaşılmış olup; İnfaz Hakimliğince verilen iptal kararlarının çoğunun gerekçesinin usuli eksikliklere ilişkin olması ve başvuranın disiplin cezasına konu eylemleri işleyip işlemediğine dair bir değerlendirmeyi içermemesi, soruşturmalardan bazılarının sadece başvuran hakkında değil diğer mahpuslar hakkında da yürütülmüş olması ve başvuran hakkında açılan soruşturmalardan birinin sonucunda disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verilmiş olması karşısında, başvuran hakkında açılan soruşturmaların sistematik olarak başvuran üzerinde baskı kurma ve nakil/koşullu salıverilme haklarını engelleme amacıyla açıldığı sonucuna ulaşamamıştır.

24. Diğer yandan, başvuranın 19/9/2023 tarihli nakil talep dilekçesinin 19/9/2023 tarihinde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne (CTE) gönderilmek üzere Savcılığa arz edildiği, 4/10/2023 tarihli nakil talepli dilekçesinin 6/10/2023 tarihinde CTE'ye gönderilmek üzere Savcılığa arz edildiği, başvuran hakkında 17/11/2023 tarihli ve ... sayılı İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı kararı ile “*Durumlarına Uygun CİK'na Ayırma Kararı*” alındığı, başvuranın nakil taleplerinin CTE tarafından reddedildiği anlaşılmış olup, başvuranın nakil taleplerinin muhatap Kurum yetkilileri tarafından engellendiğine ilişkin bir kanıya varılamamıştır.

25. Sonuç olarak, Kurum yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulunduktan sonra hakkında yürütülen disiplin soruşturmalarının sistematik bir şekilde başvurayı zor durumda bırakmak amacıyla veya kendisini yıldırma ve baskı altında tutmak kastı ile yürütüldüğüne ilişkin bir değerlendirmeye ulaşamadığı, başvuranın nakil taleplerinin işleme alındığı ancak CTE tarafından uygun görülmediği anlaşılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddialarına ilişkin kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

Başvuranın, Kurum Yetkililerince görüşme taleplerinin karşılanmadığı, şikâyetlerinin göz ardı edildiği ve çeşitli mercilere hitaben yazdığı şikâyet dilekçelerinin çoğunun çıkışının yapılmadığı iddialarına ilişkin olarak;

26. Başvuranın söz konusu iddialarına karşılık muhatap Kurumun yazılı görüşünde, başvuran ile çeşitli zamanlarda Kurum yetkililerinin görüşme gerçekleştirdiği ve buna ilişkin dilekçelerin sunulduğu belirtilmiştir.

27. Muhatap Kurumun sunduğu dilekçeler incelendiğinde, başvuranın dilekçelerine istinaden 28/8/2023, 31/8/2023, 1/9/2023, 1/2/2024, 2/2/2024, 9/2/2024, 17/5/2024 tarihlerinde Kurum psikoloğu ile görüşme gerçekleştirdiği; 24/11/2022, 17/2/2023, 6/3/2023, 15/5/2023, 22/5/2023, 26/7/2023, 9/8/2023, 5/9/2023, 22/9/2023, 24/11/2023, 6/12/2023, 10/1/2024, 17/1/2024, 5/2/2024, 6/2/2024, 20/2/2024, 4/3/2024, 20/3/2024, 25/3/2024, 15/4/2024, 26/4/2024 tarihlerinde Kurum İdarecileri ile görüşme gerçekleştirdiği anlaşılmıştır.

28. Kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin öne sürülen iddiaların açık, anlaşılır ve tutarlı bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bu hususta mahpusların delil toplamada yaşadıkları nesnel zorlukların farkında olduğunu ifade etmekle birlikte şikâyet edilen olguların ayrıntılı ve tutarlı bir açıklamasının sunulmasını beklemektedir (AİHM, *Ananyev ve Diğerleri/Rusya*, B. No: 42525/07, 10/4/2012, para. 122, *Muršić/Hırvatistan*, [BD], B. No: 7334/13, 20/10/2016, para. 127). Benzer şekilde AYM'de başvuranın ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, şikâyetlerin karmaşık veya zorlama iddialardan oluştuğu başvuruları açıkça dayanaktan yoksun bulmaktadır (AYM, *Hikmet Balabanoğlu*, B. No: 2012/1334, 17/9/2013, para.24, *Cengiz Yetkin* [GK] B. No: 2019/39068, 14/6/2023, para.45).

29. Bu çerçevede, başvuranın çeşitli zamanlarda Kurum yetkilileri ile görüşme gerçekleştirebildiği ve

başvuranın söz konusu iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşıldığından, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'inci maddesine göre kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın, 31/1/2024 tarihinde faturası mevcut eşyalarının kendisinden gerekçe gösterilmeden alındığı ve emanet eşya deposuna kaldırıldığı iddialarına ilişkin olarak;

30. Başvuranın iddialarına ilişkin Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından disiplin soruşturmasının yürütüldüğü, 17/11/2023 tarihli ... sayılı karar ile başvuran hakkında 5275 sayılı Kanun'un "*Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma*" başlıklı 40'inci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen "*Çıkar sağlamak amacı ile hükümlülere veya kurum görevlilerine eşya vermek veya satmak*" eylemini işlemiş olması nedeniyle "*1 ay bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma disiplin cezası*" verildiği anlaşılmıştır.

31. Başvuranın, 17/11/2023 tarihli ve ... sayılı karara karşı Ereğli (Konya) İnfaz Hâkimliğine şikâyet başvurusunda bulunduğu, Ereğli (Konya) İnfaz Hâkimliğinin ... sayılı kararı ile disiplin kararının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle şikâyeti reddettiği anlaşılmıştır.

32. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

33. Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde yasama ve yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan iddiaların, Yönetmelik'in 48'inci maddesinin (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın cildiye polikliniğine sevkinin gerçekleştirilmediği ve dış tedavisinin yaptırılmadığı iddialarına ilişkin olarak;

34. Başvuran dilekçesinde, Kurum hekiminin kendisini hastaneye sevk etmediğini ve buna gerekçe olarak cildiye bölümünde uzman hekimin bulunmadığının belirtildiğini ancak iki aydır uzman hekimin geldiğini buna rağmen hastaneye götürülmediğini, ağrılarının şiddetli olduğunu ve acil bir şekilde tedavi olmak istediğini belirtmektedir.

35. Mahpuslar kendileri hakkındaki mahkûmiyet veya tutuklama kararı ile hukuken ellerinden alınmayan tüm hakları muhafaza etmektedir (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, para. 2).

36. Bu bağlamda, Anayasa'nın "*Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması*" başlıklı 56'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan; "*Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlar (...)*" hükmüne göre herkesin sağlık hakkı bulunmaktadır. Buna ek olarak, bir uluslararası insan hakları belgesi olan BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 12'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; "*Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin erişilebilir en yüksek bedensel ve ruhsal sağlık standardından yararlanma hakkını tanır.*" hükmü ile sağlık hakkı taahhüt altına alınmıştır.

37. Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) mahpusların tutulma süreleri boyunca her zaman doktora erişimlerinin *gerek*siz gecikme olmadan

karşılanması gerektiğini belirtmektedir (Avrupa Konseyi, CPT, Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri, 1993, para.34).

38. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri"* başlıklı 71'nci maddesinde *"Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir."* hükmü yer almaktadır.

39. Muhatap Kurum sunduğu yazılı görüşünde, mahpusların dilekçe ile talepte bulunmaları halinde haftanın beş günü aile hekimi tarafından muayene edilebildiğini, acil olan durumlarda ilk müdahalenin sağlanarak 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığını ve Ereğli Devlet Hastanesine sevk işleminin gerçekleştirildiğini belirtmektedir. Başvuranın ilk etapta Kurum revirinde muayenesinin gerçekleştirildiği ve bu yönde bir şikayetin olmadığı anlaşılmaktadır.

40. Başvuranın Kuruma giriş yaptığı 8/9/2022 tarihi ile başvurusu için muhatap Kurumdan görüş talep edilen 16/5/2024 tarihine kadar 36 defa çeşitli rahatsızlıklarına istinaden kurum revirine çıkartılarak muayene edildiği, 13/7/2023 tarihinde aile hekimliğinde gerçekleştirilen muayenesinin ardından Ereğli Devlet Hastanesi Cildiye Polikliniğine sevk edildiği, 26/12/2023 tarihinde ise aile hekimi muayenesinin ardından Üroloji Polikliniğine sevk edildiği, 13/7/2023 tarihinde Cildiye Polikliniğine sevkinin sağlanamamasının nedeninin ilgili dönemde uzman hekimin rahatsızlığı sebebiyle cildiye polikliniğinin hizmet vermemesi olduğu, başvuranın Üroloji Polikliniğinde 22/4/2024 ve 25/3/2024 tarihlerinde tekrar muayene olduğu ve rahatsızlığına ilişkin ilaç tedavisi uygulandığı anlaşılmaktadır.

41. Ayrıca, başvuran tarafından diş dolgusunun 12/4/2024 tarihinde kırıldığı, 22/4/2024 tarihinde muayene için çağrıldığı, diş hekiminin Kurumda diş dolgusunun yapılmadığını ve bir diş için sevk talebinde bulunmayacağını belirttiği iddia edilmektedir. Muhatap Kurumun sunduğu sağlık dosyası kayıtları incelendiğinde; başvuranın Kuruma giriş yaptığı tarihten bu yana diş tedavilerinin düzenli bir şekilde yapıldığı, başvuranın dilekçesinde belirttiği diş rahatsızlığına ilişkin 2/5/2024 tarihinde Kurum diş hekimliği tarafından Ereğli Ağız ve Diş Sağlığı Merkezine sevkini yapıldığı, 10/6/2024 tarihinde Ereğli Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi sevki planlanarak muayenesinin gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

42. Mahpusun insan onuruna yaraşır koşullarda tutulması, tutukluluğun doğasında mevcut olan kaçınılmaz acı eşiğinin aşılmaması ve gerekli sağlık hizmetlerine erişimin sağlanması, sağlık ve esenlik halinin yeterli şekilde güvence altına alınmasını sağlamalıdır (AİHM, *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu kapsamda, mahpusun ihtiyacı olan sağlık hizmetinin uygun bir şekilde karşılanmaması kötü muamele yasağının ihlalinin gündeme getirebilecektir. Öte yandan, AİHM kötü muamelenin AİHS 3'üncü maddesi kapsamına girmesi için asgari bir ağırlık düzeyine ulaşması gerektiğini belirtmektedir. Asgari düzeyin değerlendirilmesi somut olayın koşullarına göre belirlenmektedir (AİHM, *Labita/İtalya*, B. No. 26772/95, 6/4/2000, para.120).

43. Sonuç olarak, başvuranın genel olarak diş tedavilerinin düzenli bir şekilde yapıldığı, diş rahatsızlığı için hastaneye sevkini fazla bir gecikme yaşanmadan sağlandığı, diğer sağlık sorununa ilişkin sevk sürecinde gecikmenin olduğunun anlaşıldığı ancak İdare tarafından sorunun giderilmesine yönelik çaba gösterildiği, başvuranın Kurumda sunulan sağlık hizmetinden makul ölçüde faydalanabildiği, başvuranın diğer rahatsızlığıyla ilgili poliklinikte tedavisinin sağlanarak rahatsızlığının giderildiği, münferit olaya ilişkin sevk sürecinde yaşanan aksaklığın Kurum İdaresinden kaynaklanmadığı hususları anlaşıldığından kötü muamele yasağının ihlalinde aranan asgari eşiğin aşılmadığı gerekçesiyle kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/5/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye